

О МУЗИЦИ, ИЗМЕЂУ ОСТАЛОГ

Жарко Радаковић и Давид Албахари, *Књиџа о музици*, „Лагуна”, Београд 2013

Можда је читачима већ досиа ових текстових који се претварају да су текстови о музици, а заправо су о свему другом осим о музици?

Давид Албахари

Написати за заједничку књиџу Жарка Радаковића и Давида Албахарија – *Књиџа о музици* – да је у питању књиџа о музици, у истој мери је полутачно као и написати да она то није. Писана „у четири руке” са *јасним* литерарним предзнаком у наслову, ова *необична* књиџа се опире јасном тематском и жанровском одређењу, што је и била намера ових писаца. Сачињена, да не кажемо – компонована, од по девет текстова обојице аутора, који се наизменично смењују и, махом, надовезују један на други, ова књиџа нам пружа увид у музички укус њених стваралаца, али и увид у њихове животне и стваралачке/поетичке преокупације.

Већ у уводном тексту – „Увод I” – Жарко Радаковић истиче да он и Албахари нису писали ове текстове „као ’стручњаци’ (музиколози, историчари, естетичари), него као заљубљеници у музику коју смо један другоме страствено предлагали за слушање, још страственије је преслушавали и потпуно посвећено приповедали о доживљајима те музике” (стр. 13). А управо је то, о чему су писали, постало „оквир у коме се могло ’разговарати’ о свему” (Исто). Пишући, дакле, различитим редоследом, о групама *Groundation* (по два пута), *Medeski, Martin & Wood*, *Morphine* и *Brad Mehldau Trio*, као и појединачним музичарима Марку Риботу (Marc Ribot), Билу Фризелу (Bill Frisell) и Вилу Бернаруду (Will Bernard), ови писци су исписали своје омиљене музичке листе (favorite playlist), и увели читаоце у свет онога што претходи и следи њиховом слушању музике.

Међутим, ако је за Жарка Радаковића писање увек „пројекат” (16), како то каже Албахари у свом уводном тексту – „Увод II” – и ако

тај „пројекат” често подразумева још једног „пројектанта”,¹ за писца *Цинка*, *Снежног човека*, *Мамца* и многих других књига то је резултат искључиво индивидуалне и добро *промишљене сјонинаности*, ма како то парадоксално звучало. Отуда можемо рећи да се Албахари у овој књизи нашао на гостујућем терену, што се донекле и види по извесној суздржаности у његовом изразу. Он и сам на једном месту признаје да „Жарко ипак има неку предност, јер је већ радио такве ’заједничке књиге’ с другим писцима” и, продужава, да нису „заједно отишли на концерт групе *Groundation* не би се, претпостављам, ни појавила идеја о таквој сарадњи” (85). У сваком случају, Албахари је прихватио понуђени предлог и, (не)одолевајући изазовима мимикрије, писао на слободне и задате (музичке) теме.

Узгред буди речено, своје велико интересовање и љубав према музици, Албахари је исказао и у неким ранијим приповедачким и романсијерским радовима, као и у интервјуима датим најразличитијим књижевним часописима. Сетимо се, рецимо, његове збирке прича *Фрас у цуји*, чији наслов представља нескривену алузију на истоимену песму *Електричног орџазма*, са албума *Како бубањ каже*, која се појавила исте године кад и збирка. Такође, веома индикативно је и то што се као мото његовог романа *Цинк* нашао стих *Азрине* песме „Као и јучер”, са истоименог сингла, који се веома добро уклопио у сам концепт књиге. Све ово иде у прилог тези да је музика у Албахаријевом стваралаштву одувек играла велику улогу, што он никада није ни покушао да сакрије или мистификује. *Књига о музици* представља само још једну потврду те чињенице.

У *Лексикону савремене културе*, који се прошле године појавио у издању „Платоа”, а који је приредио Ралф Шнел, на самом почетку одреднице „књига” пише да је у питању „водећи медиј писане културе” (298). У истом том лексикону, под одредницом „музика”, између осталог пише да „другу револуцију у историји музике (прва је увођење нота око 1000. године) представља *медијализација* музике” (447). Овако схваћена, књига која говори о музици може бити протумачена као књига која тежи медијском промовисању одређених музичких стилова, бендова и/или појединачних музичара. Међутим, чак и да је то била примарна замисао *Књиге о музици*, а у шта сумњамо, њеним ауторима се не би имало шта приговорити будући да стилови, бендови и музичари „обрађени” у овој књизи не представљају део музичког мејнстрима, већ, напротив, део истанчаног укуса пробирљивих музичких сладокусаца.

¹ Жарко Радаковић је написао две књиге у коауторству са Скотом Аботом, сачинио избор српске књижевности на немачком језику заједно са Петером Хандкеом, а у више наврата је сарађивао и са уметницима Ером Миливојевићем, Јулијем Книфером и Нином Попс.

Да би на неки начин онеобичили писање о музици, а читање учинили изазовнијим, Радаковић и Албахари су се претежно користили техником колажа. Смењивали су се у овим текстовима цитати и аутоцитати, лирски пасажии и омажи другим писцима (Петер Хандке и Томас Бернхард), аутореференцијални и метанаративни коментари, есеји и критике, приче и медитације. На овај начин, аутори су показали да се о музици може писати и тако да се изневери примарни хоризонт очекивања читаоца којег је књига привукла искључиво насловом. Оно што такође треба рећи јесте да се писање о музици у овим текстовима испоставља само као повод за писање о себи и другима, али и као повод за писање уопште, што потврђују и следеће Радаковићеве речи: „А откако смо Давид Албахари и ја кренули у 'авантуру' писања о доживљавању музике, постала ми је још јаснија 'логика' писања као преношења 'доживљаја' у текст: Спознају писања као лутања на граници између непосредног и артифицијелног доживљавања света, чак ако се ту радило и о 'измишљању', наводно, 'својих повести', могао сам, овде, бар ми се то тако сада чинило, само још уверљивије (бар мени самом) да и потврдим” (194).

Дијалектика коју у књизи заснивају Радаковић и Албахари темељи се на дубоко личном и (не)професионалном доживљају музике, те на образовању свог и туђег (музичког) укуса, као и на (ауто)поетичким и, уопште, стваралачким разматрањима. Како би књигу учинили још изазовнијом и интригантнијом, аутори су је обогатили и аутобиографским и псеудо-аутобиографским детаљима и пикантеријама. Они су тако показали да читање и слушање, попут стварања, путем литературе може постати јавно, али не и банално. На тај начин, музичке импровизације, својствене цез музичарима, постају аналогне „стилским вежбама” овог књижевног двојца.

Ако је повод за писање *Књиџе о музици* био заједнички одлазак Жарка Радаковића и Давида Албахарија на један концерт, онда би повод за слушање свих музичара и бендова описаних у овој књизи било читање баш ове књиге. Тако можемо закључити да је *Књиџа о музици*, као продукт тематског и жанровског синкретизма, пријатно освежење на српском књижевном пољу.

Срђан ВИДРИЋ